

KULTTUURIALAN OHJAUSSUUNNITELMA JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEA- KOULUSSA

Outi Laitinen

**Kehittämishankeraportti
Toukokuu/2008**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**

Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) Laitinen, Outi	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 23	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi Kulttuurialan ohjaussuunnitelma Jyväskylän ammattikorkeakoulussa		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajankoulutus,		
Työn ohjaaja(t) Ikonen, Hannu; Rautio, Tuija		
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Kulttuuriala		
Tiivistelmä <p>Tämä kehittämishanke on toteutettu Jyväskylän ammattikorkeakoulun Kulttuurialan tarpeesta saattaa opiskelijan ohjauksen käytänteet ajan tasalle ja laatia yksikön ohjaussuunnitelma osana yksikön laatukäsikirjaa.</p> <p>Ohjaussuunnitelma on laadittu yhteistyössä koulutusalan henkilöstön kanssa, ja keskeisessä roolissa ovat olleet eri koulutusohjelmien opettajatutorit. Heidän kanssaan pidetyissä palavereissa on opiskelijan ohjauksen kriittisten pisteiden sisällöt, tavoitteet ja keinot keskusteltu auki, ja tämän keskustelun pohjalta laadittu hankeraportin liitteenä oleva taulukkomuotoinen ohjaussuunnitelma. Opintojen ohjauksen kriittisiä pisteitä määriteltiin kulttuurissa 12 erilaista alkaen ohjauksesta ennen opintojen aloittamista ja päättyen alumniksi siirtymiseen opintojen päättyttyä.</p> <p>Hanke alkoi kevätlukukaudella 2006. Nykyinen ohjaussuunnitelman muoto saatiin valmiiksi keväällä 2007, jonka jälkeen suunnitelmaa ei ole päivitetty. Jyväskylän ammattikorkeakoulun vuoden 2009 alussa tapahtuvasta organisaatiomuutoksesta johtuen suunnitelman päivittäminen ei ole tällä erää tarkoituksenmukaista.</p>		
Avainsanat (asiasanat) ohjaus, ammatinvalinnanohjaus, opinto-ohjaus, oppilaanohjaus, ohjauskeinot, ammattikorkeakoulu		
Muut tiedot Liitteet: Opintojen ohjaus Kulttuurialalla, versio 0.4		

Author(s) Outi Laitinen	Type of Publication Development project report	
	Pages 23	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title Guide of Counselling in the School of Cultural Studies at the Jyväskylä University of Applied Sciences		
Degree Programme Vocational Teacher Education		
Tutor(s) Ikonen, Hannu; Rautio, Tuija		
Assigned by Jyväskylä University of Applied Sciences, School of Cultural Studies		
Abstract <p>This development project was carried out as the need arose to update the counselling guidance in the School of Cultural Studies at the Jyväskylä University of Applied Sciences. The guidance is part of the quality handbook of the school.</p> <p>The guide of counselling was prepared in cooperation with the personnel of the school and particularly with the teacher tutors. At the meetings with the personnel the critical points of a student's study path were named, their contents and objectives as well as means were negotiated and based on these negotiations the attached guide of counselling in a table form was prepared. Altogether 12 critical points were named starting from counselling before the studies and ending when a student becomes an alumni after his/her studies.</p> <p>The project started in spring semester 2006. The guide of counselling as presented in this report was drawn up in spring 2007. No updates have been made since that. Due to organisational changes at Jyväskylä University of Applied Sciences updating the guide is not felt appropriate at this point.</p>		
Keywords counselling, vocational guidance, study guidance, student counselling, polytechnic, vocational high school		
Miscellaneous Appendix: Guide of Counselling, version 0.4		

Sisällys

1. Johdanto	5
1.1. Kehittämistehtävän aihe ja lähtökohdat	5
1.2. Tavoitteet	5
2. Ohjauksen teoreettisia näkökulmia	6
3. Opintojen ohjaus Jyväskylän ammattikorkeakoulussa	10
3.1. Yleinen kuvaus ohjaustoiminnasta ammattikorkeakoulussa.....	10
3.2. Ohjausta ohjaavat periaatteet	11
3.3. Opintojen ohjauksen toimintaloikat ja kriittiset pisteet.....	12
4. Kulttuurialan ohjaustoiminnan järjestelmä	12
4.1. Ohjauksen organisointi	13
4.2. Opintojen ohjaus	14
5. Hankkeen toteutus	15
5.1. Toimenpiteet	15
5.2. Aikataulu	16
5.3. Resurssit	17
5.4. Vaikutukset	18
6. Oppimisarvio	18
Lähteet	19
Liitteet	20
Liite 1. Opintojen ohjaus Kulttuurialalla, versio 0.4.....	20

Taulukot

Taulukko 1: Ohjaussuunnitelman työstön toteutunut aikataulu.....	16
--	----

1. Johdanto

1.1. Kehittämistehtävän aihe ja lähtökohdat

Jyväskylän ammattikorkeakoulun kulttuurialan koulutusyksikössä aloitettiin vuoden 2003 aikana oman laatukäsikirjan rakentaminen osana koko korkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän rakentamista. Laatukäsikirja pohjautuu täten koko ammattikorkeakoulun toiminnanohjausprosesseihin, laatumittareihin sekä erilaisiin laatudokumentteihin. Yksi tärkeimmistä prosesseista laatujärjestelmässä on opiskelijan ohjauksen prosessi, mikä voidaan jakaa useampiin eri osakokonaisuuksiin sekä ajallisesti että toisaalta ohjauksen sisältönäkökulmasta.

Aloittaessani lehtorin työt vaatetusalan koulutusohjelmassa vuoden 2004 syksyllä sain hyvin pian hoidettavakseni myös kulttuurialan tutorkoordinaattorin tehtävät. Näihin tehtäviin (kts. luku 4.1.) kuuluu mm. yksikön ohjaussuunnitelmasta vastaaminen. Kulttuurin koulutusyksikössä opiskelijan ohjauksen kokonaisuutta oli käsitelty jo muutama vuosi aiemmin ennen aloittamistani tutorkoordinaattorina, siis samoihin aikoihin laatukäsikirjatyön alkamisen kanssa. Tämän ohjausprosessin tarkastelun tuloksena dokumentoitiin ohjaussuunnitelma. Suunnitelman päivittäminen jäi kuitenkin laatukäsikirjatyössä muiden asioiden varjoon ja osittain myös johtuen henkilövaihdoksista koulutusyksikössä. Aloitettuani opinnot opettajakorkeakoulussa eteen tuli opintosuunnitelman mukaisesti kehittämishankkeen etsiminen. Työstäni ja vastuistani johtuen ohjaussuunnitelman päivittäminen tuntui erinomaisen luontevalta kehittämishankkeelta. Melko pian aiheen valinnan jälkeen hahmottui kuitenkin se tosiasia, että ohjaussuunnitelma tulisi tehdä kutakuinkin uusiksi. Tästä johtuen ohjaussuunnitelman laadinnan koordinointi sekä dokumentointi muodostuivat lopulta opettajaopintoihini liittyvän kehittämishankkeen aiheeksi.

1.2. Tavoitteet

Kehittämistehtävän tavoitteet tarkentuivat ensimmäisessä palaverissa yksikön johtajan kanssa. Tavoitteena oli laatia Kulttuurin koulutusyksikön ohjaussuunnitelma osana yksikön laatukäsikirjaa. Konkreettisenä tuotoksena tehtävästä syntyisi ohjaussuunnitelman dokumentisto, mikä sisältäisi opiskelijan ohjaukseen liittyvien elementtien kuvauksia ja niiden ohjeistuksia, vastuumäärittelyjä sekä todennäköisesti joitain prosessikuvauksia. Osaltaan

näitä prosessikuvauksia oli jo tehtykin, kuten harjoittelun ohjauksen prosessi, ja ohjaussuunnitelmassa tultaisiin siten viittaamaan näihin dokumentteihin.

Kehittämistehtävän toisena tavoitteena koulutusyksikön näkökulmasta oli yksikön ohjauskäytänteiden yhtenäistämisen niiltä osin, kuin se koulutusohjelmien erilaisuudet huomioon ottaen olisi mahdollista. Lisäksi tavoitteena oli, että yksikön henkilöstön, mutta erityisesti tutoropettajien keskuudessa, muodostuisi kokonaisvaltainen ja yhtenäinen ymmärrys sekä kuva ohjaustoiminnasta yksikössä. Käsitkseni oli, että ohjauksen elementtejä kyllä tunnustettiin, mutta kokonaiskuva oli jäänyt hahmottamatta.

Kokoavana tavoitteena kehittämishankkeessa oli yksikön koko ohjaustoiminnan parantaminen ja kehittyminen nimenomaan opiskelijan näkökulmasta. Tavoitteen toteutuminen olisi myöhemmin todennettavissa erilaisista opiskelijapalautteista.

2. Ohjauksen teoreettisia näkökulmia

Tarkastelen tässä luvussa lyhyesti ohjauksen teoreettista kenttää, sillä kehittämishankkeessa pääpaino on ollut käytännön ohjaustyön kokoamisessa tiivistetyksi yhteen dokumenttiin. Työ on käsittänyt lähinnä opettajatutorien kanssa yhdessä käytyjä keskusteluja, joiden pohjalta dokumenttia on rakennettu. Teoreettinen pohja on siinä yhteydessä jäänyt taka-alalle. Tämän johdosta tässä esitettyjen teorioiden ja dokumentoidun ohjaussuunnitelman välillä ei ole välttämättä nähtävissä mitään yhteyttä. Nykyisessä korkeakoulun organisaatiomuutostilanteessa tämä ei tunnu kovin tarpeelliselta eikä myöskään kovin tarkoituksenmukaiselta näin jälkikäteen, kun suunnitelma on jo laadittu. Tämän luvun tarkoituksena on yksinomaan täyttää kehittämistehtävälle kirjatut sisältökriteerit.

Ohjauksen historia ulottuu 1800-luvulle, jolloin ohjaus toisten auttamiseen tähtäävänä sosiaalisena toimintana on katsottu alkaneen kehittyä. Kuitenkin vasta 1900-luvun puolessa välissä sillä on alkanut olla yhteiskunnallista merkitystä, kun sodasta palanneet sotilaat tarvitsivat omaan elämäänsä, koulutukseen ja ammattiin liittyviä neuvontapalveluita. Modernilla aikakaudella ohjauksellisten palvelujen kirjo laajeni ja niitä muokkasivat mm. ihanteet edistyksestä, teollisuuden tuotantomallit ja ajatukset elämänmittaisesta urasta. Nyt 21. vuosisadan alettua sosiaalisen elämän luonne on radikaalisti muuttumassa. Maatalousvaltaisesta yhteiskunnasta on siirrytty rajun teollistumisen kautta palveluyhteiskuntaan. Globalisaation seurauksena kansalaisten mahdollisuudet ovat räjähdysmäisesti kas-

vaneet. Internetin ja muidenkin kehittyneiden tiedotusvälineiden myötä tietoa on saatavilla enemmän kuin ihminen pystyy eläissään käsittelemään. Epävarmuus tulevaisuudesta on kasvanut. Kuitenkin ihmisen tulisi löytää oma paikkansa yhteiskunnassa ja luovia parhaansa mukaan yhteiskunnan epävarmuuskarikoissa. Aiemmin käytössä olleet ohjauksen ja neuvonnan käyttöteoriat eivät enää päde. Opettajien, ohjaajien, esimiesten, johtajien on orientoitettava uudelleen kentässä, joka tutkimuksen vähäisyyden johdosta on vielä melko tuntematon siitäkin huolimatta, että erilaisia auttamismalleja on laskettu olevan yli neljä-sataa. (Onnismaa, Pasanen, Spangar, 2000, 5–17)

Aivan 2000-luvun kynnyksellä monissa maissa kehiteltiin uusia näkökulmia ohjaustyöhön. Onnismaa, Pasanen ja Spangarin kirjassa (2000, 14–40) R. Vance Peavyn kirjoittamassa artikkelissa Peavy esittää kolme näkökulmaa, joita tarkastelen tässä lyhyesti pyrkien löytämään niiden käyttömahdollisuuksia opiskelijoiden ohjauksessa. Narratiivisessa ohjausmenetelmässä on tarkoitus saada tarinan kerronnan avulla näkyväksi ohjattavan piilossa olevia kykyjä ja lahjoja. Pääroolissa on luonnollisesti ohjattava, mutta tarinan kerronta tapahtuu kuitenkin keskustellen ohjaajan kanssa. Luonteenomaista kertomuksille tai tarinoille on niiden ennakoivuus ja dynaamisuus. Tarina muuttaa ohjattavan sosiaalisen todellisuuden kulkua, koska tarinalla on oltava suunniteltu rakenne. Tarina voidaan kertoa aina uudelleen ja myös vain osia siitä, mutta joka kerta tarina on erilainen, siinä ajassa ja kontekstissa kerrottu ja rakennettu. Peavy toteaa mielestäni kuvaavasti narratiivisesta ohjauksesta seuraavaa:

”Tarinoiden kertominen ja niiden kuunteleminen postmodernissa ohjaustilanteessa antavat asiakkaalle tilaisuuden tarkastella sitä, mitä heidän aiemmin laatimistaan tarinoista seuraa ja mitä ne merkitsevät ja verrata seurauksia ja merkityksiä uusiin tarinoihin, joita he ohjauksessa yhdessä ohjaajan kanssa laativat.”

Tällainen narratiivinen ohjausmenetelmä voisi mielestäni soveltua opiskelijoiden ura- ja henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS) ohjaukseen. Ensimmäisen opiskeluvuoden aikana opiskelija kasaa oman HOPSinsa laatimansa urasuunnitelman pohjalta. Urasuunnitelman tekemiseen on muutaman vuoden ajan ollut käytössä runsas kysymyspatteristo, jonka avulla opiskelijan on ollut jossain määrin helpompaa tarttua tähän vaikeaan tehtävään. Liekö tarinan kertominen helpottavan tehtävää, mutta ainakin asiaa käsiteltäisiin toisenlaisin eväin.

Toinen ohjauksen näkökulma on Suomessa kehitetty toimintaan ja neuvotteluun perustuva ohjaamisen teoria, jonka pohjana ovat havainnot jälkiteollisen yhteiskunnan jäsenten kohtaamista epäjatkuvista ja epäselvistä ammateista ja työtä koskevista päätöksistä. Työmarkkinoiden muutokset postmodernissa yhteiskunnassa ovat epälineaarisia, ja tässä tilanteessa tarvitaan ohjausmuoto, joka auttaa ihmisiä käymään neuvotteluja heille sopivista paikoista työelämässä. Toimintaa ja neuvottelua korostavassa ohjausteoriassa ohjauksen nähdään tapahtuvan kolmella tasolla: mielikuvissa ja pohdinnassa, semipraktisella sekä praktisella tasolla. Mielikuvien ja pohdinnan tasosta ovat esimerkkeinä visualisointi ja reflektio, semipraktisesta tasosta ohjauskeskustelut ja piirustusten teot sekä praktisesta tasosta työpaikkakäynnit tai rooliharjoitukset työpaikkahaastatteluissa. Ohjauskeskusteluissa neuvotellaan siitä, millainen toiminta sopisi parhaiten ohjattavan sen hetkessä tilanteessa tai jonkin työuraa koskevan ongelman ratkaisemisessa. (Mts. 14-40) Toiminnallinen ohjauksen lähestymistapa on mielestäni hyvin sovellettavissa urasuunnitteluun ja ensimmäisen vuoden ammattiin orientoiviin opintoihin (Työelämäosaajaksi kasvu). Opiskelijoilla hyvin harvoin, ainakin oman kokemukseni mukaan meillä vaatetusalan koulutusohjelmassa, on käsitystä siitä, mitä työnantajia alalla toimii ja millaisiin työtehtäviin tutkinnon suoritettuaan voisi sijoittua. Työelämäkäynnit heti ensimmäisen vuoden aikana voisivat auttaa opiskelijaa hahmottamaan alaa realistisemmin ja suuntamaan opintojaan siten osa-alueille, jotka yhdessä heidän aiemman osaamisensa ja harrastustensa kanssa tuottaisivat parhaimman paketin opintojen jälkeisen työllistymisen turvaamiseksi.

Kolmantena ohjauksen näkökulmana Peavy (Mts. 14-40) tuo esiin kehittämänsä ammatinvalinnan ja urakehityksen ohjauksen menetelmän, jota hän kutsuu sosiodynaamiseksi ohjaukseksi. Hän kuvaa ohjausta yhteiseksi rakentamisprosessiksi, jossa ohjaaja ja asiakas tiiminä tutkivat asiakkaan elämänkenttää ja -tilannetta suunnitellen asiakkaalle henkilökohtaisia projekteja, jotka mahdollistavat asiakkaalle hänen toivomansa tulevaisuuden tavoittelun. Sosiodynaaminen ohjausmenetelmä on yleisluontoinen, käytännöllinen ja kokonaisvaltainen menetelmä, joka Peavyn mukaan soveltuu moneen eri tarkoitukseen, ei vain ammatinvalinnan ohjaukseen. Ohjausnäkemys toimii eräänlaisena käytännöllisenä viitekehyksenä, joka auttaa integroimaan asiakkaan elämän eri puolia, olipa kyseessä sitten ammatinvalintaan tai henkilökohtaiseen elämään liittyvät kysymykset. Loppukädessä kun kaikilla elämän osa-alueilla on oma yhteytensä työelämän kysymyksiin. Tämän määrittelyn mukaan tätä lähestymistapaa voisi hyvinkin käyttää erilaisissa ohjaustilanteissa ja uskallanpa väittää, että monet ohjaustilanteet ovat sellaisia, että niitä jälkikäteen analysoimalla

sosiodynaamisen ohjauksen piirteitä on helposti löydettävissä. Ohjausmenetelmän käytännön näkökulmia kun ovat konstruktivismi (tiedon rakentuminen subjektin kautta, kuvailvan kielen suosiminen, elämän moraalisen ulottuvuuden tärkeys sekä eheyden painotus), ohjattavan elämänkentän kartoitus sekä kulttuuristen työkalujen (sosiaalisen välittymisen välineitä, joiden avulla saadaan asioita tehdyksi ja eteenpäin, esim. tekniset työkalut ja psykologiset työkalut (esim. sanat ja käsitteet)) käyttö merkitysten luomisessa. (Mts. 17–35)

Anna Raija Nummenmaan ja Päivi-Katriina Korhosen artikkeli Onnismaa, Pasanen & Spangarin toimittamassa kirjassa (Mts. 70–82) käsittelee sukupuolisensitiivisiä ohjausteorioita feministisen ja sukupuolitietoisen ohjauksen viitekehyksessä. Sukupuoli käsitteenä liitetään sekä ihmisen biologiseen sukupuoleen (mies tai nainen) että miehenä ja naisena olemisen psykologisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin merkityksiin (sosiaalinen sukupuoli). Mielestäni sosiaalista sukupuolta selittää oivallisesti artikkelissa esiin otettu Simone de Beauvoirin (1970) paljon siteerattu lause: ”One is not born, but rather becomes a woman (or a man)”. Artikkelissa tuodaan esiin kahden tutkijan määrittämät neljä erilaista sosiaalisen sukupuolen ulottuvuutta, jotka selventävät edelleen käsitettä. Nämä ovat sosiaalinen sukupuoli yksilöllisten erojen muotona (olettamukset tyttöjen ja poikien välisistä eroista esim. kyvyissä ja kiinnostuksen kohteissa), sosiaalisten rakenteiden, lakien ja politiikan muotona (yhteiskunnallinen työnjako, naisten ja miesten erilainen valta yhteiskunnassa), kielen ja diskurssin muotona (kielenkäytön tavat ja puheen sisältö) sekä vuorovaikutuksen muotona (sukupuolen tuottamisen prosessit).

Feministisessä ohjauksessa sovelletaan feminismin keskeistä periaatetta siitä, että naisilla ja miehillä tulee olla yhtäläiset oikeudet niin poliittisesti, taloudellisesti kuin sosiaalisestikin. Ohjaussuuntauksia on useita, mutta kirjoittajien Nummenmaa & Korhosen mukaan merkittävin niistä on valtautumista korostava ohjaus. Tässä suuntauksessa edistyksellinen merkitys ohjaukselle on ohjauksen keskiön siirtämisessä asiakkaan sisäisestä elämästä asiakkaan elämän kontekstiin. Ohjauksessa keskitytään asiakkaan ajankohtaisiin ongelmiin ja siihen, miten miesten ja naisten välinen epätasa-arvo liittyy näihin ongelmiin. Tavoitteena ohjauksessa on saada synnytettyä asiakkaan ja ohjaajan välille tasa-arvoinen, läheisyyteen perustuva suhde. Yhtenä tärkeänä periaatteena feministisessä ohjauksessa on myös naisten ja naisnäkökulman arvostaminen, mikä ilmenee ohjauksessa naisten tekemän työn ja aikaansaannosten esiin nostamisessa. Sukupuolitietoisuus ohjaustyössä edel-

lyttää ohjaajalta naisten ja miesten sekä menneen että nykyisen elämän sukupuolta tuottavien kontekstien herkkää havainnointia vaatien täten ohjaajalta mielestäni laajaa teoreettista tietopohjaa. (Mts. 70-82)

Ritva Ruponen, Anna Raija Nummenmaa sekä Merja Koivuluhta puhuvat artikkelissaan ryhmäohjauksesta (Onnismaa, Pasanen ja Spangar. 2000. 162–188), jonka he määrittelevät tarkoittavan yleensä tietyt tavoitteet omaavaa ja tietylle kohderyhmälle suunnattua pitkäaikaista ohjausta. Tällaisessa ohjauksessa ovat läsnä neljä ryhmän peruselementtiä: ryhmällä on yhteiset tavoitteet, jäsenet tuntevat kuuluvansa ryhmään, ryhmän toimintaa kuvaa vuorovaikutteisuus ja ryhmällä on yhteiset normit. Nämä elementit olivat mielestäni erinomaisen hyvin esillä siinä ryhmässä, jossa olen opiskellut opettajaopintojani ammattillisessa opettajakorkeakoulussa. Ohjausryhmässä kirjoittajien mukaan on pääpaino tavoitteiden mukaisten tietojen ja taitojen oppimisessa sekä konstruktivisen asenteen kehittämisessä. Oppimisprosessia tuetaan erilaisilla oppimistehtävillä. Oppiminen perustuu seuraaviin olettamuksiin: oppija on aktiivinen oppimiskokemuksessa, ryhmän jäsenet sitoutuvat prosessiin ja osallistumalla he oivaltavat toimimisensa eri tilanteissa ja sen, miten toiset tulkitsevat heidän toimintaansa. Kokemusperäinen oppiminen korostuu tällaisessa ohjausprosessissa voimakkaasti. Näkisin, että nimenomaan oppimisen ohjaamisessa erilaisien opintojaksojen kontaktitunneilla tällainen ryhmäohjaus voisi toimia erinomaisesti. Myös ongelmakeskeisen oppimismetodin yhteydessä voisi mielestäni käyttää tätä ohjaustapaa, ja se sisältääkin ryhmäohjauksen elementtejä.

3. Opintojen ohjaus Jyväskylän ammattikorkeakoulussa

3.1. Yleinen kuvaus ohjaustoiminnasta ammattikorkeakoulussa

Jyväskylän ammattikorkeakoulun toiminnan ohjaus on kuvattu toiminnanohjauskäsikirjassa (TOHJO 3.0, 11.10.2005), jossa toimintaa ohjaavat prosessit on jaettu kolmeen alueeseen: strategiset ohjausprosessit, ydinprosessit sekä tuki- ja palveluprosessit. Opiskelijan ohjaukseen liittyvät toiminnot löytyvät käsikirjasta seuraavasti:

II Ydinprosessit

1 Koulutusprosessit

1.1 Ammattikorkeakoulututkinto

1.1.2 Opiskelijarekrytointi ja -valintaprosessi

1.1.3 Opiskelu

- 1.1.4 Opetus ja ohjaus
- 1.1.5 Seuranta ja arviointi
- 1.2 Avoin ammattikorkeakoulu
 - 1.2.2 Opintojaksojen markkinointi, opiskelijahallinto ja opiskelijan ohjaus
 - 1.2.3 Seuranta ja arviointi
- 1.3 Ammatilliset erikoistumisopinnot
 - 1.3.2 Koulutuksen markkinointi ja opiskelijavalinta
 - 1.3.3 Opetus, ohjaus ja opiskelu
 - 1.3.4 Seuranta ja arviointi
- 1.4 Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
 - 1.4.2 Opiskelijavalintaprosessi
 - 1.4.3 Opetus ja ohjaus
 - 1.4.4 Opiskelu
 - 1.4.5 Seuranta ja arviointi

III Tuki- ja palveluprosessit

2 Opiskelijahallinto

3 Uraohjaus ja opiskelijoiden työelämäintegraatio

3.2. Ohjausta ohjaavat periaatteet

Ammattikorkeakouluille asetetut perustehtävät, koulutus, tutkimus- ja kehitystyö sekä näiden kautta syntyvä aluekehitysvaikutus (TOHJO 3.0, 11.10.2005), määrittävät koulutuksen yhteiskunnallisen tavoiteasetannan ja ohjaavat pääperiaatteina ohjaus- ja opetustoimintaa. Ohjaavana periaatteena on myös se, että opiskelija on korkeakouluuyhteisön jäsen ja siten myös kansainvälistyvän ja oppivan yhteisön jäsen. Oppimisen perusta on kognitiivisissa, konstruktivisissa ja kontekstuaalisissa oppimisteorioissa ja niiden yhdistelmissä. Tämä heijastuu opetus- ja ohjaustoimintaan erityisesti siinä, että koulutuksessa käytetään yleisesti projektioppimisen periaatteita.

Opiskelijan yksilöllinen, ammatillinen kehittyminen on keskeinen päämäärä. Koska työelämä ei tarjoa valmiita tehtäväkuvia, työ löytyy yksilöllisen suuntautumisen ja ammatillisten kvalifikaatioiden pohjalta. Opetussuunnitelman toteutuminen opiskelijan henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa edellyttää paneutumista kunkin opiskelijan kykyihin ja suuntautumiseen. Keskeistä on oikea ohjaus oikeaan aikaan ja yksilöllisyyden huomioiminen koko opetussuunnitelman toteutuksessa.

3.3. Opintojen ohjauksen toimintalohkot ja kriittiset pisteet

Opintojen ohjaus on jaettu JAMK:ssa neljään lohkoon (JAMKin intranet, 1.1.2006):

- uraohjaukseen
- didaktiseen ohjaukseen
- tukiohjaukseen sekä
- opastukseen ja neuvontaan.

Uraohjaus käsittää opiskelijan HOPS-prosessin, johon liittyvät mm. urasuunnitelmat, identiteetikansiot, uraportfoliot sekä työelämä tutustumiset ja joka jatkuu läpi koko opiskeluprosessin. Didaktinen ohjaus liittyy itse opetustapahtumaan ja oppimisen ohjaamiseen. Tukiohjausta antavat pääasiallisesti tähän tehtävään nimetyt tukiohjaajat sekä opintopsykologi, ja se liittyy lähinnä opiskelijan muihin elämänalueisiin kuin varsinaiseen opiskeluun joskin opiskelu ja ”muu” elämä kietoutuvat melko erottamattomasti toisiinsa. Opastusta ja neuvontaa annetaan monissa opiskelun kulkuun liittyvissä käytännön asioissa, kuten miten ilmoittautua opintojaksoille, miten hakea opintotukea, miten hakea harjoitteluun tai vaihto-opiskeluun. Opintotoimistot sekä opettajatutorit ovat tässä ohjauksessa avaintoimijoita.

Opintojen ohjauksen kriittiset pisteet opiskelijan opintouralla määriteltiin kulttuurissa seuraaviksi:

- Ohjaus ennen opintojen aloittamista
- Orientoituminen opiskeluun
- Ensimmäisen opiskeluvuoden syksy (mm. HOPS, Urasuunnitelma)
- Ensimmäisen vuoden kevät (HOPS, keskeyttämisuhka)
- HOPSin vuosittainen tarkistaminen
- Harjoittelu
- Opinnäytetyön ohjaus
- Kansainvälinen opiskelijavaihto
- Opiskelijaprojekti
- Poikkeava opiskeluaika
- Keskeytymiseen liittyvä ohjaus
- Siirtyminen alumniksi

Näiden pisteiden pohjalta ohjauksen tavoitteita ja keinoja kulttuurialan yksikössä lähdettiin pohtimaan.

4. Kulttuurialan ohjaustoiminnan järjestelmä

4.1. Ohjauksen organisointi

Kulttuurialalla ohjaustoimintaan on nimetty vastuuhenkilöt siten, että

- jokaisella opiskelijalla on nimetty ohjaaja (opettajatutorit)
- jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus saada henkilökohtaista tukiohjausta (tukiohjaus)
- jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus käyttää koulutusohjelman tukipalveluita (opintotoimisto)
- jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus saada henkilökohtaista vertaisohjausta opiskelijatoverilta (opiskelijatutorit)
- jokainen henkilöstön jäsen ymmärtää ohjaustoiminnan strategisen merkityksen ja voi auttaa opiskelijaa saamaan tarvitsemaansa ohjausta.

Kulttuurialan ohjauksen organisaation keskeisimmät toimijat ovat:

Koulutuspäällikkö (Kulttuuriyksikön laatukäsikirja 29.5.2006), joka

- hyväksyy opiskelijoiden HOPSit
- nimeää opinnäytetyön ohjaajat opinnäytetyölautakunnan käsittelyn perusteella
- hyväksyy opiskelijoiden harjoittelusopimukset harjoittelukoordinaattorin valmistelun pohjalta)

Tutorkoordinaattori, jonka toimenkuvaan kuuluu (laatukäsikirja 29.5.2006)

- toimia yksikön opettaja- ja opiskelijatutoreiden tukihenkilönä ja koordinaattorina
- koordinoida orientaatioviikon ohjelmaa yhdessä koulutusohjelmien kanssa
- ohjata opiskelijatutoreita
- kehittää yksikkökohtaisia ohjauskäytänteitä sekä tukea niiden noudattamista
- vastata opiskelijatutoreiden koulutuksen koulutusalakohtaisesta toteutuksesta
- ohjeistaa opiskelijatutorit koulutusohjelmien esittelyjen varalle
- ohjata ja ohjeistaa opiskelijoiden esittelytyötä oppilaitoksissa ja messuilla
- osallistua kehitystyöhön JAMK:n ura- ja rekrytointitiimissä

Opettajatutorit eli tutortiimi, jonka toimenkuvaan kuuluu (Laatukäsikirja 29.5.2006)

- orientaatioviikon suunnittelu ja toteutus yhdessä opiskelijatutoreiden kanssa
- palautteen vastaanottaminen ja koonti orientaatioviikolta
- yksilöllinen opiskelijoiden ohjaus
- neuvonta opiskelijoiden opintokokonaisuuksien valintatilanteissa
- opiskelijan ohjauksen kehittämiseen osallistuminen
- opiskelijoiden HOPSien seuranta
- ammatillisen kehitys- ja oppimiskansioiden edelleen kehittäminen.

Opiskelijatutorit

Harjoittelukoordinaattori

Harjoittelun ohjaajat

Tukiohjaaja, jonka tehtävinä ovat (Laatukäsikirja 29.5.2006)

- antaa "ensiapua" ongelmatilanteissa
- ohjata oikeille tahoille tai erityisissä henkilökohtaisissa ongelmissa edelleen asiantuntijapalveluiden piiriin
- tuki ja ohjaus opintoihin sopeutumisessa, opintojen etenemiseen liittyvissä ongelmissa sekä elämäntilanteen ja hyvinvoinnin pohdinnassa.

Opintosihteri (opintotoimistoissa), jonka tehtäviä ovat (Laatukäsikirja 29.5.2006)

- koulutusohjelman tai -ohjelmien opintotoimistopalvelut
- toimia yhteistyössä koulutuspäällikön, opettajien ja opiskelijoiden kanssa siten, että ohjaus- ja neuvontapalvelut tukevat pedagogisia toimintoja.
- opiskelijan opintopolun ja opinnollisen kehityskaaren tukeminen

Opiskelijatutoreiden, harjoittelukoordinaattoreiden ja harjoittelun ohjaajien tehtävänkuvia ei ole määritelty kulttuurialan laatukäsikirjassa vuodelta 2006 eikä niitä lähdetty tarkastelemaan myöskään tässä kehittämishankkeessa.

JAMKin toiminnanohjauskäsikirjasta poiketen kulttuurialalle laadittuun ohjaussuunnitelmaan ei tässä kehittämissvaiheessa sisällytetty TOHJOn lukujen 1.2-1.4 asioita. Ohjaussuunnitelma käsittelee siis puhtaasti nuorten koulutuksessa olevien opiskelijoiden ohjausta.

4.2. Opintojen ohjaus

Ohjauksen toimintatavat kulttuurialalla ovat

- yksilöllinen opetus ja ohjaus
- ryhmäohjaus
- projektikohtainen ohjaus
- vertaisohjaus - opiskelijakollegan tuki ja neuvonta

Nämä toimintatavat voivat tulla esiin missä opiskelijan opintouran vaiheessa tahansa. Projektikohtainen ohjaus voi olla joko yksilöllistä ohjausta tai ryhmäohjausta riippuen luonnollisesti opiskelijoiden määrästä opiskelijaprojektissa.

Opintojen ohjaus kulttuurialalla on jaettu luvun 3.3. jakoa mukaillen opiskelijan opintouran kriittisiin pisteisiin. Lisäksi on tehty pääjako aikasidonnaiseen ohjaukseen sekä aikaan sitomattomaan ohjaukseen. Kulttuurialan ohjaussuunnitelma löytyy liitteestä 1.

Kehittämishankkeen alussa ohjaussuunnitelmaan oli tarkoitus sisällyttää kunkin ohjauksen kriittisen pisteen osalta ohjauksen tavoitteet, keinot ja vastuuhenkilöt, mutta niin kuin usein ”nälkä kasvaa syödessä”, niin tapahtui myös tämän hankkeen kohdalla, ja lopulta mukaan tulivat myös ohjauksen tulostittarit sekä resursointi – ensiksi mainittu koulutusalojohtajan ja toiseksi mainittu lähinnä opettajatutorien toivomuksesta. Resursointi olikin yksi vaikeimmista kohdista, sillä ohjaussuunnitelmatyöryhmällä ei ollut mitään valtuuksia päättää

resursoinnista ja keskustelut koulutusalojohtajan kanssa asian tiimoilta jäivät kovin ohuiksi. Näin ollen ohjaussuunnitelman resursointikohdassa esitetyt luvut ovat työryhmän ehdotuksia.

5. Hankkeen toteutus

5.1. Toimenpiteet

Ohjaussuunnitelman laadinta ajateltiin jakautuvan neljään eri vaiheeseen. Aluksi tehtäisiin karkea suunnitelmarunko huomioiden ammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän sekä toiminnanohjausjärjestelmän asettamat kehykset samoin kuin koulutusyksikön laatu-käsikirjan sisältö. Suunnitelmarunko työstettäisiin tutorkoordinaattorin ja koulutusalojohtajan yhteistyönä. Toisessa vaiheessa ohjauksen eri osa-alueet keskusteltaisiin ohjaussuunnitelmatyöryhmän jäsenten kesken. Näiden keskustelujen pohjalta laadittaisiin ensimmäinen versio ohjaussuunnitelmasta, joka käsiteltäisiin työryhmän sisällä ja johon tehtäisiin työryhmän ehdottamat muutokset.

Kolmannessa vaiheessa ohjaussuunnitelma vietäisiin koko henkilöstön ja opiskelijoiden käsiteltäväksi joko kaikille yhteisessä koulutus/kokoustilaisuudessa tai sitten suunnitelmaehdotusta voitaisiin käsitellä koulutusohjelmittain joko koulutuspäällikön, työryhmän jäsenen tai tutorkoordinaattorin vetämänä. Tämän jälkeen neljäntenä vaiheena olisi ohjaussuunnitelman dokumentoinnin muuttaminen koko henkilöstön ja opiskelijoiden keskusteluissa syntyneiden muutospäätösten mukaiseksi sekä suunnitelman ”julkistaminen”.

Koko prosessin tuloksena syntyvä Kulttuurialan ohjaussuunnitelma olisi dokumentti niistä toimintatavoista, joilla koulutusyksikön opiskelijoiden ohjaus toteutetaan. Näiden toimintatapojen tulisi luonnollisesti elää ajassa ja ammattikorkeakoulun arjessa, joten dokumenttien päivitystä tarvittaisiin ajan mittaan.

Käytännössä kehittämishankkeen toteutusprosessi eteni pääasiallisesti edellä kuvatun mukaisesti. Vaihe 2 ja 3 olivat ajallisesti pisimpiä, sillä ohjaussuunnitelmatyöryhmän eli käytännössä opettajatutorien saaminen saman pöydän ääreen oli haasteellista. Työryhmän laatimaa ja kehittämishankkeen toteuttajan edelleen muokkaamaa suunnitelmaa käsiteltiin yhdessä kulttuurialan henkilöstöpalaverissa, jonka tuloksena suunnitelmaa muokattiin edelleen palaverissa ehdotettujen muutosten mukaiseksi tai niiden suuntaan. Sen si-

jaan vaiheeseen kolme ajateltu suunnitelman käsittely opiskelijoiden toimesta jäi toteuttamatta.

Hankeprosessin ensimmäisessä vaiheessa käytiin myös muutama ohjauskeskustelu silloisen, koko ammattikorkeakoulun tasolla opiskelijan ohjauksesta vastaavan henkilön kanssa. Hänen kanssaan käymissämme keskusteluissa tulin siihen johtopäätökseen, että alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen en aio tutustua muiden alojen ohjaussuunnitelmiin, vaan rakennamme kulttuurialan ohjaussuunnitelmasta oman näköisemme.

Neljäs vaihe toteutui myös lukuun ottamatta varsinaista julkistamista. Tässä vaiheessa hankeprosessi oli ajallisesti venynyt jo puolitoistakertaiseksi, ja jonkinasteista väsymistä suunnitelman työstöön oli havaittavissa. Syksyllä 2007 suunnitelmaa ei enää työstetty, vaikkakin ohjaustoimintojen resursointi jäi pääasiallisesti huomioimatta. Kevään 2008 aikana ammattikorkeakoulussa on tapahtunut sellaisia muutoksia, että kulttuurialan ohjaussuunnitelman työstäminen edelleen ei enää "maksavaivaa".

5.2. Aikataulu

Ohjaussuunnitelman karkea, toteutunut aikataulu on esitetty oheisessa taulukossa 1.

Vaihe	Vuosi 2006												Vuosi 2007						
	T	H	M	H	T	K	H	E	S	L	M	J	T	H	M	H	T	K	H
Suunnitelmarunko																			
Työryhmätyöskentely 1. vaihe																			
Suunnitelman 1. versio																			
Työryhmätyöskentely 2. vaihe																			
Muutokset 1. versioon																			
Henkilöstö ja opiskelijakäsittely																			
Suunnitelman 2. versio																			
Suunnitelman lopullinen versio																			

Taulukko 1: Ohjaussuunnitelman työstön toteutunut aikataulu

5.3. Resurssit

Ohjaussuunnitelman laadinta vaati lähinnä henkilöresursseja koulutusyksikön jokaisesta koulutusohjelmasta. Koska kevään 2006 osalta opetushenkilöstön työtunnit oli jo resursoitu edellisenä keväänä, sisällytettiin kevään 2006 aikana työryhmätyöskentelyyn tarvittavat työtunnit tutoropettajien ohjaustunteihin. Tästä sekä aikataulullisista syistä johtuen työryhmä kokoontui kaksi kertaa varsinaiseen yhteiseen palaveriin kevään 2006 aikana. Palaverien kesto rajoitettiin kahteen ja puoleen tuntiin. Tämän lisäksi arvioitiin aineistoon tutustumiseen ja henkilökohtaiseen pohdintaan käytettävän noin 4 h/hlö kevään 2006 aikana.

Työryhmä koostui vaihtelevasti yhdestä kahteen tutoropettajasta/koulutusohjelma (tutorkoordinaattori vastaa yhtä tutoropettajaa omasta koulutusohjelmastaan) sekä koulutusalaajohtajasta.

Syksyn 2006 henkilöresursointi ajateltiin huomioitavan keväällä 2006 tehtävän ja lukuvuodelle 2006–2007 ajoittuvan henkilöstön työtehtävien resursoinnin yhteydessä. Ohjaussuunnitelman syksyisestä käsittelytavasta riippuen arvioin jokaiselle opetushenkilöstöön kuuluvalla tarvittavan varata keskimäärin 1...1,5 h ohjaussuunnitelman lukemiseen, keskusteluihin ja pohdintaan. Se, miten opettajatutorien työaikaresursoinnissa ohjaussuunnitelman rakentaminen tuli lopulta huomioiduksi, jäi pelkästään arvailujen varaan.

Tutorkoordinaattorin osalta tarvittavat työtunnit katsottiin sisältyväksi hänelle tutorkoordinaattorin tehtäviin lukuvuodelle 2005–2006 resursoituihin tunteihin. Vuoden 2006 syksyille resursoiduissa tunneissa ohjaussuunnitelman dokumentointiin, aineistoon tutustumiseen, palaveriin koulutusalaajohtajan kanssa sekä sähköpostikeskusteluihin ei erikseen resursoitu mitään lisätunteja.

Edellä esitetyistä seikoista sekä hankkeeseen käytettyjen tuntien seurannan puutteesta johtuen lopullista, toteutunutta työaikaresurssia on mahdoton laskea. Tutorkoordinaattorin osalta toteutuneet työtunnit pysyivät kutakuinkin alun perin suunnitelluissa rajoissa, joka hankesuunnitelmassa oli vuoden 2006 osalta yhteensä 65 tuntia.

5.4. Vaikutukset

Kehittämishankkeen tavoitteena oli luoda yksikköön yhtenäiset ohjauskäytänteet sekä ohjauksen dokumentisto yhteistyössä henkilöstön kanssa. Osittain tässä tehtävässä onnistuttiinkin. Näkisin, että ainakin yhteisiin palavereihin osallistuneet henkilöt (lähinnä opettajatutoreita) pääsivät jonkinasteiseen näkemykseen kulttuurialan ohjauksen kentästä. Ohjaussuunnitelmaa käsiteltiin muutamaa otteeseen koko kulttuurialan henkilöstöpalaverissa, mutta kokemukseni perusteella uskallan epäillä melko monen asian menevän ns. ”toisesta korvasta sisään ja toisesta ulos” näissä infotilaisuuksissa. Osa dokumenteista oli jo valmiina ennen hankkeeseen ryhtymistä (mm. harjoittelun prosessikuvaus), ja hankkeen myötä alalle saatiin yhtenäinen ohjaussuunnitelma. Kyse on siis kirjoitetusta dokumentista, joka liittyy läheisesti kulttuurialan laatukäsikirjaan. Tärkein tavoite, eli suunnitelman käyttö jokapäiväisessä työskentelyssä, jäi kuitenkin mielestäni tavoittamatta. Tosiasia luonnollisesti on, että paljolti ohjaussuunnitelmaa rakennettiin niistä käytänteistä, joita alalla jo oli. Näin ollen suunnitelma siis tavallaan onkin käytössä ainakin osittain, mutta että ohjauskäytänteet eri koulutusohjelmissa yhtenäistyivät, jäi saavuttamatta. Jotenkin oma käsitykseni ohjaussuunnitelman vaikutuksesta on se, että sillä ei ole ollut mitään vaikutusta eri koulutusohjelmien ohjaustoimintaan. Ainakin nyt löytyy virallinen dokumentti, jos joku sattuisi kysymään.

6. Oppimisarvio

Oman työni kannalta aihe oli mielestäni erittäin hyödyllinen ensinnäkin siksi, että sain monipuolisemman kuvan opiskelijan ohjaukseen liittyvistä asioista kuin mitä yhden koulutusohjelman lehtorina toimien. Toiseksi työn myötä sain kokonaisvaltaisen käsityksen Kulttuurialan ohjaustoiminnasta, mitä minulta tutorkoordinaattorin ominaisuudessa edellytetään. Kuten kehittämissuunnitelmassa jo totesinkin, tämä kehittämistehtävä toimi hyvänä perehdyttämismuotona yhteen tutorkoordinaattorin tehtäväkokonaisuuksista. Erityisen antoisia olivat mielestäni juuri opettajatutorien kanssa käydyt keskustelut, jolloin ajatuksia ohjauksesta ja sen ongelmakohdista pääsi vaihtamaan. Kulttuurialan monilla opettajatutoreilla on hyvin pitkä kokemus pedagogina toimimisesta, jolloin tästä kokemuksesta oli mahdollisuus saada paljon arvokasta tietoa hyödynnettäväksi omissa ohjaustilanteissa.

Pedagogisesta näkökulmasta katsottuna kehittämistehtävä edesauttoi omaa kehittymistäni opettajana, sillä opetustyöhön liittyy sekä yksittäisen opintojakson puitteissa tapahtuvaa

opetusta ja ohjausta että myös koko opiskelijan opinpolun varrella tapahtuvaa ammatillista ja muuta ohjausta. Kehittämistehtävä osui omassa työssäni vaiheeseen, jolloin sain ensimmäisen aloittavan opiskelijaryhmän tutoroitavakseni. Suuri osa ohjauksesta, mm. HOPS-ohjaus, urasuunnitelmat sekä yleinen tiedotus ja neuvonta, tapahtuivat sille varatun opintojakson puitteissa opiskelijoiden 1. opintovuoden aikana. Kehittämishankkeen puitteissa käsitellyt asiat olivat näin myös käytännön testauksen kohteena ohjatessani tätä aloittanutta ryhmää.

Ohjaussuunnitelman rakentaminen on opettanut myös pohtimaan asioita syvällisemmin. Mitä ohjausta opiskelija oikeastaan tarvitsee opintojensa varrella, mikä on kunkin ohjauksen tarkoitus ja millä keinoilla ohjaus kulloinkin on järkevintä toteuttaa – ovat kysymyksiä, joihin kehittämishankkeessa haettiin vastauksia. Tätä pohdintaa ei tule usein tehneeksi.

Lähteet

Jyväskylän ammattikorkeakoulun toiminnanohjaukäsikirja. 2005. TOHJO 3.0

Jyväskylän ammattikorkeakoulun intranet. Ohjaus. 1.1.2006 (Ohjauksen sivut poistuneet)

Kulttuuriyksikön laatukäsikirja 29.5.2006. Viitattu 7.5.2008.

<https://intra.jamk.fi/prime103/prime100/prime105/prime101.aspx>

Nummenmaa, Anna Raija ja Korhonen, Päivi-Katriina. Sukupuolisensitiivinen ohjaus teoksessa Onnismaa, Pasanen, Spangar. 2000. Ohjaus ammattina ja tieteenalana 1 ohjauksen lähestymistavat ja ohjaustutkimus. Juva. WS Bookwell OY. s. 70-82

Onnismaa, Pasanen, Spangar. 2000. Ohjaus ammattina ja tieteenalana 1 ohjauksen lähestymistavat ja ohjaustutkimus. Juva. WS Bookwell OY

Peavy, R. Vance. Ammatinvalinnan ja urasuunnittelun ohjaus postmodernina aikana teoksessa Onnismaa, Pasanen, Spangar. 2000. Ohjaus ammattina ja tieteenalana 1 ohjauksen lähestymistavat ja ohjaustutkimus. Juva. WS Bookwell OY. s.14-40

Ruponen, Ritva, Nummenmaa, Anna Raija ja Koivuluhta, Merja. Ryhmäohjaus muutoksen mahdollisuuden maisemana teoksessa Onnismaa, Pasanen, Spangar. 2000. Ohjaus ammattina ja tieteenalana 1 ohjauksen lähestymistavat ja ohjaustutkimus. Juva. WS Bookwell OY. s. 162-188

Liitteet

Liite 1. Opintojen ohjaus Kulttuurialalla, versio 0.4

Aikasidonnainen ohjaus						
Ohjauksen kriittinen piste	Ohjauksen tavoite	Ohjauksen keinot	Vastuuhenkilöt	Tulosmittarit	Resursointi	
					Hlöstö	Opiskelijat
1. Ohjaus ennen opintojen aloittamista	Opiskelijaksi aikova saa ajan tasalla olevaa tietoa Kulttuurialalla opiskelusta.	JAMK tutuksi -päivä Studia-messut Koulutusohjelmien markkinointi JAMKin www-sivut Kesätehtävät sekä info-paketti valituille (?)	Opiskelijatutorit Tutorkoordinaattori Palvelukoordinaattori Koulutuspäälliköt	Kaikki koulutusohjelmat osallistuvat JAMK tutuksi -päivään. Yhteisvalinnassa ensisijaisten hakijoiden määrä pysyy samana tai kasvaa.		
	Koulutusohjelmiin valikoituvat ne alalle suuntautuvat henkilöt, jotka ovat motivoituneita suorittamaan tutkinnon määräajassa.	Valintakokeet sekä niihin liittyvät ennakkotehtävät/ portfolio	Koulutuspäälliköt Opettajatutorit			
2. Orientoituminen opiskeluun						
a) Nuoret, suoraan lukioista ja ammatillisista oppilaitoksista tulevat opiskelijat	Opiskelija saa perustiedot erilaisista opiskelua tukevista palveluista sekä opintojen aloittamisen kannalta tärkeistä käytänteistä.	Orientaatioviikko: Kulttuurialan orientaatioviikon runko-ohjelma on esitetty liitteessä 2. Ura ja ammatillinen kehitys	Koulutusalaohjaaja Koulutuspäälliköt Tutorkoordinaattori Opettajatutorit Tukiohjaaja	Opiskelijat ovat suorittaneet opintojakson 1. opiskeluvuoden aikana.		30 h

	<p>Opiskelija orientoituu opiskeluympäristöön ja -yhteisöön sekä tutustuu omaan ryhmäänsä, vanhempiin opiskelijoihin ja omaan ammatialaan.</p> <p>Ohjauksella luodaan edellytykset opiskelijan omaan ryhmään kiinnittymiselle ja hyvän ryhmähengen muodostumiselle.</p> <p>Opiskelija saa tietoa siitä, miten opiskella ammattikorkeakoulussa ja kuinka yhdistää käytäntö ja teoria oppimiskokemuksiksi.</p>	<p>tyminen -opintojakso Opintojakson kuvaus löytyy e-opinto-oppaasta tunnuksella ZZPA0100.</p> <p>ASIO</p>	<p>Opiskelijatutorit</p> <p>Opettajatutorit</p>			
	<p>Opiskelija tunnistaa koulutusohjelmansa henkilöstöä sekä löytää opiskelunsa kannalta keskeiset tilat kampusalueelta.</p>		<p>Koulutuspäälliköt</p> <p>Opiskelijatutorit</p>			
b) Aikuisopiskelijat sekä siirto-opiskelijat	kuten edellä	Orientaatiopäivät	Koulutuspäälliköt Opettajatutorit			16 h ?
d) Kansainväliset vaihto-opiskelijat (saapuvat)	Kuvattu erillisessä ohjeessa.					
3. Ensimmäisen opiskeluvuoden syksy (m m. HOPS, Urasuunnitelma)	<p>Opiskelija laatii ensimmäisen urasuunnitelman ja sitä tukevan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman sekä ymmärtää niiden roolin opinto- ja urasuuntautumista ohjaavina työkaluina.</p> <p>Opiskelijalla on perustietämys koulutusohjelmansa tuottamista kompetensseista sekä niistä aloista ja tehtävistä, joihin kyseisillä kompetensseilla on mahdollista työllistyä.</p>	<p>Ura ja ammatillinen kehittyminen -opintojakso.</p>	Oma opettajatutor	<p>Kaikki opiskelijat ovat laatineet HOPSin sekä urasuunnitelman 1. opiskeluvuoden aikana.</p>	<p>Resursointi tapahtuu opintojakson opintopistemäärän mukaisesti.</p>	30 h
4. Ensimmäisen	Opiskelija pystyy laatimaan omaa suuntautumistaan paremmin palve-	Ura & ammatillinen kehittyminen -opintojakso	Opettajatutorit Tukiohjaaja	HOPS-keskustelut käyty syyslukukau-	1...1,5h/ opiskelija	20 h

vuoden kevät (keskeyttämisuhka, epävarmuus) sekä HOPSin vuosittainen tarkistaminen (rästit, opinnäytetyö, KV-vaihto, harjoittelu, opintojen loppuunsaattaminen)	levan HOPSin. Opiskelijan tietoisuus omista vahvuuksistaan ja kiinnostuksen kohteistaan vahvistuu. Harjoittelun suunnittelun aloituksen varmistaminen. Opiskelija on tietoinen opintojensa edistymisestä. Opiskelijan valmistuminen määräajassa mahdollistuu.	Henkilökohtaiset HOPS-keskustelut; opiskelija tarkistaa ohjatusti urasuunnitelmansa sekä muuttaa tarvittaessa HOPSiaan Opiskelijan edistymisen ja menestymisen arviointi. Opiskelija tarkistaa opintojensa etenemisen suhteessa HOPSiin.	Opiskelijatutorit Harjoitteluvastaava	den aikana. HOPS on tarkistettu ja hyväksytty. ASIO-suoritukset suhteessa HOPSiin.		
5. Harjoittelu	Opiskelija ymmärtää harjoittelun merkityksen osana HOPSia, urasuunnittelua sekä työllistymistä. Hänellä on tarvittavat käytännön tiedot harjoittelun läpiviemiseksi.	Ohjauksen keinot on esitetty liitteessä 3 "Harjoittelun ohjauksen minimikriteerit" Ura ja ammatillinen kehittyminen -opintojakso	Harjoittelun ohjaaja (JAMK) Työnohjaaja/ Perehdyttäjät (Harjoittelupaikka/ Työnantaja)		3 h x ohjattava opiskelijamäärä /a ?	
6. Kansainvälinen opiskelijavaihto	Opiskelija ymmärtää kansainvälisen vaihdon merkityksen osana opintoja sekä työllistymisen edistäjänä. KV-vaihto tukee opiskelijan urasuunnitelmaa. Opiskelijalla on riittävät tiedot kv-vaihdon käytänteistä sekä hänen HOPSiaan tukevista opiskelupaikoista ulkomailla.	KV-infot Henkilökohtainen ohjaus Ura & ammatillinen kehittyminen –opintojakso Opinpolku e-Opinto-opas	KV-vastaavat Oma opettajatutor	??		
7. Opinnäytetyö	Opiskelija ymmärtää opinnäytetyön merkityksen opintojen päättövaiheen "näyttönä" osaamisestaan. Hänellä on käytännön tiedot opinnäytetyön prosessista sekä riittävät tiedot ja taidot opinnäytetyön loppuun saattamiseksi.	Opinnäytetyöseminaarit Henkilökohtainen ohjaus	Opinnäytetyön ohjaaja	Kaikki opinnäytetyön aloittaneet opiskelijat osallistuvat opinnäytetyöseminariin.	18 h/ ohjattava opiskelija	18h
8. Siirtyminen alumniksi	Opiskelija on tietoinen JAMKin alumnitoiminnasta sekä korkeakoulun tarjoamista mahdollisuuksista elinikäiseen oppimiseen.	Alumni-infopaketti valmistumisen yhteydessä	Koulutuspäälliköt Opettajatutorit	Alumni-info on jaettu valmistumisen yhteydessä.		
Aikaan sitomaton ohjaus						
9. Opiskelija-projekti	Opiskelija hankkii opintojaan tukevan projektiaiheen sekä yhteistyö-	Projektiseminaarit Henkilökohtainen/ryhmä-	Projekteja ohjaavat opettajat, vanhemmat	Kaikki koulutusohjelmat soveltavat yhteis-		

	kumppanit. Hän sitoutuu projektin läpiviemiseen ja hänellä on siihen tarvittavat tiedot.	ohjaus Erilaiset yrittäjämäiset oppimisympäristöt	opiskelijat, työelämän yhteistyökumppanit	tä oppimisprojektin toteuttamisen laatu-kuvausta omassa toimintaympäristössään.		
10. Poikkeava opiskeluaika	Opiskelija osaa tarvittaessa suunnitella opintojaan henkilökohtaisten tarpeittensa mukaan niin, että hänen opintonsa voivat edetä tarkoituksen-mukaisella tavalla.	Henkilökohtainen ohjaus e-opinto-opas Tutkintosääntö	Koulutuspäällikkö Opettajatutorit Tukiohjaaja	Läpäisyaste on vähintään 65%.		
11. Opintojen keskeytymisuhka	Opiskelija on tietoinen keskeyttämiseen liittyvistä käytänteistä ja vaihtoehtoista niin, että hän kykenee tekemään harkittuja päätöksiä kattavan informaation pohjalta.	Henkilökohtainen ohjaus e-opinto-opas Tutkintosääntö	Opettajatutorit Tukiohjaaja	Keskeyttämisen syyt on analysoitu, raportoitu ja niistä on tehty korjaavat päätökset koulutusohjelmassa.		
12. Yleinen ohjaus (opintojaksot, käytäväkeskustelut, ym.)	Opiskelijat osaavat oma-aloitteisesti ottaa asioista selvää.	Ryhmäohjaus/ henkilökohtainen ohjaus opintojaksoilla ja muulloin Saavutettavuus	Koko koulutusohjelman henkilöstö			